

Vervolgstappen bronnenstrategie

Definitief – 20 maart 2024

Beslispunten stuurgroep 28 maart

In lijn met het geleverde handelingsperspectief in het eindrapport van Greenvis, wordt de stuurgroep gevraagd om de volgende beslispunten:

1. Akkoord om aan de slag te gaan met warmtenetten en het nader uitwerken van de mogelijkheden in de volgende gebieden:
  - A. Roosendaal, Bergen op Zoom en Dinteloord;
  - B. Transportnet tussen Moerdijk en Amernet, in afstemming met de provincie, Hart van Brabant en Gasunie;Dit is inclusief een plan van aanpak voor het lokaal organiseren van de vereiste isolatiegraad van de woningen voor de beoogde warmtenetten;
2. Akkoord voor nader onderzoek naar de mogelijkheden voor een regionaal warmtenet Moerdijk - Halderberge - Etten-Leur – Breda i.c.m. het bestaande Amernet.
3. Akkoord voor nader onderzoek:
  - A. Voor de gebieden zonder warmtenetten inzicht krijgen in:
    1. Oplossingen voor gebieden niet aangesloten op het (regionale) warmtenet (incl. vereiste isolatie);
    2. Mogelijkheden en beperkingen van het elektriciteitsnet;
    3. Kosten voor de bewoners en onderzoek subsidies.
  - B. Voor de gebieden met warmtenetten inzicht krijgen in:
    1. De juridische consequenties en mogelijkheden van socialiseren kosten voor bewoners die worden aangesloten op een regionaal warmtenet;
    2. Mogelijkheden en beperkingen van het elektriciteitsnet;
    3. Kosten voor de bewoners en beschikbare subsidies.
4. Na akkoord van de genoemde onderzoeken onder de punten 1,2 en 3 een begroting uit te werken o.b.v. de NPLW-middelen en dit de volgende Stuurgroep te agenderen.

Rapport Regionale bronnenstrategie

Greenvis is gevraagd om aan de slag te gaan met een bronnenstrategie ter voorbereiding van de RES 2.0. Bij het opstellen van de bronnenmix zijn niet alleen het type bron, de locatie(s) en de beschikbaarheid in de tijd van belang, maar ook de omvang van de bron, het temperatuurniveau en de benodigde integratie met het elektriciteitsnet. Zeker voor lagere temperatuurbronnen is de inzet van bijvoorbeeld warmtepompen nodig om de warmte ook voor tapwater geschikt te maken.

De volgende vragen zijn gesteld bij de opzet van dit project: welke bron is voor welke doelgroep en voor welke gemeente het meest geschikt, hoe wordt de warmte in de regio verdeeld en wat zijn de gewenste ontwikkelsporen voor de periodes tot 2030, 2040 en 2050?

In drie stappen 1) warmtebalans, 2) ontwikkelsporen en 3) handelingsperspectief is toegewerkt naar het eindresultaat. In de voorafgaande stuurgroepen zijn de volgende (deel)resultaten toegelicht:

- 7 september 2023: kaders van het project en bespreken van principes;
- 2 november 2023: toelichting deelresultaten warmtebalans;
- 14 december 2023: toelichting opzet twee ontwikkelsporen;
- 1 februari 2024: toelichting deelresultaten ontwikkelsporen en handelingsperspectieven.

Het bijgevoegde eindrapport geeft de resultaten en conclusies weer van het gehele proces. Het rapport van de bronnenstrategie onderbouwt de mogelijkheid om warmtenetten binnen de regio te realiseren. In dit stadium is het nog niet nodig om een beslissing te maken over o.a. de omvang van het regionale warmtenet en het socialiseren van de kosten. Wel is het van belang om te starten met een nader onderzoek in gebieden, waar warmte-aanbod en warmtevraag op korte termijn bij elkaar gebracht kunnen worden. Dit onderzoek op gebiedsniveau is nodig om mogelijkheden en consequenties inzichtelijk te maken en zal waardevolle informatie opleveren voor de te maken keuze in RES 2.0.

Aanpak vervolgstappen

Regionale en lokale data inzichtelijk

Met de bronnenstrategie heeft Greenvis veel informatie verzameld. Deze informatie over de warmtevraag en -aanbod is afgelopen jaren dynamisch gebleken. Het is daarom van belang om de warmtedata binnen de RES-samenwerking te beheren en doorlopend bij te werken met nieuwe inzichten.

- Warmtevraag: Met aanvullende nieuwe lokale inzichten zoals draagvlak en ruimte in de ondergrond, kunnen buurten veranderen of ze wel of niet interessant zijn voor collectieve warmtenetten. Ook houden we goed contact met gemeente Tilburg binnen de Amernet samenwerking in relatie tot de verandering in verwachte afname. En met de provincie in verband met hun rol in de ontwikkeling van het warmtetransportleiding t.b.v. het Amernet.
- Warmteaanbod: Aan de aanbod kant kunnen nieuwe inzichten leiden tot extra informatie rondom de leveringszekerheid van bestaande bronnen en potentie van mogelijke nieuwe bronnen, zoals toepassing van geothermie en aquathermie. Ook is het relevant om de mogelijkheden rondom de samenwerking met de Antwerpse haven hierin mee te nemen.

Via de werkgroep warmte zullen we zorgdragen voor het doorlopend herijken en verrijken van de data passend bij de lokale transitievisiewarmtes. Dit betekent dat inzichten rondom (regionale) warmtenetten qua omvang en kosten zullen veranderen.

Aan de slag met de handelingsperspectieven

De bronnenstrategie concludeert met een zevental acties om mee aan de slag te gaan, waarvan vijf acties in 2024 als RES regio opgepakt kunnen worden, een actie gericht op de gemeente (nr 2.) en een concluderend vervolgactie tot slot. Deze notitie schetst een aanpak voor de betreffende vijf acties om als RESregio in 2024 mee aan de slag te gaan.

ACTIE 1: Start met de ontwikkeling van: collectieve warmtenetten in Moerdijk, Roosendaal, Bergen op Zoom en nabij Dinteloord; transportnet tussen Moerdijk en Geertruidenberg (met een verbinding met het Amernet).

Deze warmtenetten zien we als een no-regret maatregel, die terugkomt in alle scenario's. Aan de betreffende gemeenten is het advies om deze lokale warmtenetten verder te verkennen en uit te werken. In gemeenten Moerdijk, Roosendaal, Bergen op Zoom en Steenbergem betreft dit een lokale uitwerking. Het transportnet tussen Moerdijk en het Amernet betreft een uitwerking binnen de Amernet samenwerking.

Een verder onderzoek gaat onder andere over het organiseren van de vraagkant, inzicht in de mogelijkheden en zekerheid van het warmteaanbod, mogelijkheden van de infrastructuur en de te

maken keuzes in de organisatie van een warmtebedrijf. De uitwerking van deze warmtenetten is de basis om eventueel in een later stadium te besluiten warmtenetten aan elkaar te koppelen.

Binnen de RES is het daarom van belang om van de verschillende lokale trajecten inzicht te krijgen in het tijdspad. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het organiseren van de vraag en lokale aanbod. Hierbij zal de nieuwe projectleider lokale warmtetransitie kunnen ondersteunen met inzet en middelen. De mogelijkheden rondom de organisatie van het regionale warmtebedrijf, zal met de provincie worden opgepakt.

Aanvullend: Amernet uitbreiding

Het Amernet en bijbehorende uitbreidingen betreft een RES overstijgend samenwerking met Hart van Brabant, de provincie en gasunie. In samenspraak met de betreffende partijen zullen we de mogelijkheden en de wenselijkheid verkennen voor uitbreiding van het Amernet met een extra aftakking naar Halderberge, Etten-Leur en zuidelijk Breda. Binnen ontwikkelspoor 2 is deze aftakking getekend en doorberekend. In de studie van Greenvis blijkt deze uitbreiding alleen interessant voor deze betreffende gemeente bij het socialiseren van de kosten. Met de betreffende vier gemeenten zullen we een verder onderzoek starten.

ACTIE 3: Onderzoek naar de beste oplossing voor wijken die niet worden aangesloten op het (regionale) warmtenet; welke zijn geschikt voor een centrale warmtepomp eventueel aangevuld met (kleine) lokale bronnen en welke voor individuele all-electric oplossingen.

De gemeenten Altena, Woensdrecht, Rucphen, Zundert, Alphen-Chaam en Baarle Nassau staan in de studie van Greenvis alleen ingetekend bij ontwikkelspoor 1 in de grote variant. Vanwege de te overbruggen afstanden en de geringe warmtevraag in deze gemeenten zijn de kosten voor het gehele warmtenet aan de hoge kant. Het is daarom van belang om voor deze gebieden in kaart te brengen wat mogelijke reële alternatieve warmteoplossingen zijn. In een gezamenlijk onderzoekstraject kan o.a. het volgende in kaart worden gebracht:

- spreiding van de warmtevraag en de hoeveelheid;
- mogelijkheden lokale warmtenetten;
- (on)mogelijkheden all-electric varianten;
- (on)mogelijkheden toepassing Groen gas in landelijk gebied.

Voor de andere gemeenten geldt dat er deels mogelijkheden zijn voor (regionale) warmtenetten en deels moet ook gezocht worden naar aanvullende lokale oplossingen, zoals gemeente Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Moerdijk en Steenbergen. Deze gemeenten zullen tevens aanhaken op het op te zetten onderzoek.

Gezien de lokale duiding van het onderzoek is het nodig dat de gemeenten hier een voortrekkersrol in nemen. De nieuwe projectleider lokale warmtetransitie kan ondersteunen met inzet, het faciliteren van aanvullend onderzoek en bij elkaar brengen van informatie.

Aanvullend: algemeen inzet groengas

Voor de betreffende gemeenten is het van belang om inzicht te krijgen in de mogelijkheden voor inzet van groen gas voor de gebouwde omgeving in West-Brabant en de bijbehorende condities. Met de provincie, Enexis en ZLTO zullen we de beschikbaarheid van groen gas op korte en lange termijn inventariseren. Met alle gemeenten zullen we de gewenste vraag in kaart brengen, zowel in landelijk gebied als andere toepassingen.

Aanvullend: samenwerking Antwerpse Haven

Voor enkele zuidelijke gemeenten kan een samenwerking met de Antwerpse Haven een mogelijkheid bieden voor het ontwikkelen van een warmtenet. Dit zal in een apart traject onderzocht worden.

ACTIE 4: Bereken de indicatieve kosten voor de bewoners in een beperkt aantal varianten, en onderzoek de mogelijkheden van verschillende subsidies om deze kosten te verlagen.

In de huidige bronnenstrategie is gerekend met de Totale Nationale Kosten. Dit geeft echter nog niet aan wat de kosten, voor de gemeente of per huishouden worden. Hiervoor is een andere rekenmethode nodig. Binnen de uitwerking van de mogelijkheden van de warmtenetten (actie 1) en lokale oplossingen (actie 2), zullen we een keuze maken om een aantal varianten te laten doorrekenen. Het is hiervoor waardevol als we op regionaal niveau een vergelijkbare rekenmethode aan te houden.

Zowel op provinciaal niveau als landelijk (Nationaal Programma Landelijke Warmtetransitie) zijn er meerdere informatiebronnen beschikbaar over subsidies. Deze zullen we binnen de werkgroep warmte in kaart brengen.

ACTIE 5: Onderzoek de mogelijkheden en beperkingen van het elektriciteitsnet voor deze varianten.

Door het inzichtelijk te maken in welke buurten ingezet wordt op Hoog temperatuur/Midden temperatuur-netten, Laag temperatuur-netten en individuele oplossingen, kan Enexis een impact berekening maken voor het net. Hiervoor is het in eerste instantie van belang om de voorkeursvarianten op buurniveau scherp te hebben, als resultaat van actie 1 en 2. De vraag aan Enexis is om de impact op het net en mogelijke knelpunten in kaart te brengen. Het is nodig om vervolgens samen met Enexis een planning en prioritering te maken. Dit als onderdeel van het bredere energiesysteem. De afstemming met Enexis is ook waardevolle input voor het PMIEK proces richting de volgende PMIEK in 2025.

ACTIE 6: Onderzoek de juridische mogelijkheden en consequenties voor het regionaal of bovengemeentelijk socialiseren van kosten.

Binnen de bronnenstrategie zijn een aantal varianten warmtenetten uitgewerkt met het socialiseren van de kosten binnen de netten. Dit roept veel vragen op over de mogelijkheden van socialiseren en het toepassen van warmtekavels binnen de nieuwe Wet Collectieve Warmtevoorziening (WCW). Om een weloverwogen keuze te maken voor de inrichting van warmtekavels en het ontwerp van een regionaal warmtenet is het belangrijk om dit inzichtelijk te maken. Hierover zullen we afstemmen met de provincie in relatie tot de lopende warmtedialogen. Ook zullen we afstemmen met Hart van Brabant betreffende de Amernetregio.

Planning en budget

In 2023 zijn er NPLW middelen aangevraagd voor de periode 2023-2026, welke in 2024 en 2025 nogmaals zijn aan te vragen. De eerste tranche bedroeg 584.214,95 euro excl. BTW. Met behulp van deze middelen wordt er momenteel een nieuwe projectleider lokale warmtetransitie geworven om ook de lokale warmtetransitie te ondersteunen, volgens het besluit van de stuurgroep in juli 2023. De beoogde nieuwe projectleider lokale warmtetransitie zal naar verwachting in juni starten. De nieuwe onderzoeken kunnen tevens gefinancierd worden uit deze NPLW middelen.

In april zullen de voorbereidingen worden gestart binnen de werkgroep warmte voor de gebieden met warmtenetten (actie 1) en de gebieden zonder warmtenetten (actie 2). De nieuwe projectleider lokale warmtetransitie zal dan zorg dragen voor de uitvoering van de acties in Q3 en Q4. Actie 3 en 4 zullen aansluitend op actie 1 en 2 plaatsvinden.

Parallel werken we als RES-regio met de provincie samen om de mogelijkheden van socialisatie, modellen van een warmtebedrijf en bijbehorende warmtekavelinrichting inzichtelijk te maken (actie 5).